EF-arbeiðsbólkurin

Roykt ella borðklárar vørur ein stórur fyrimunur

Hetta heldur Gloria Kalsø m. a. í útgreining síni, hon hevur gjørt fyri Føroya Havbúnaðarfelag í sambandi við spurningar frá EF-arbeiðsbólkinum í vetur

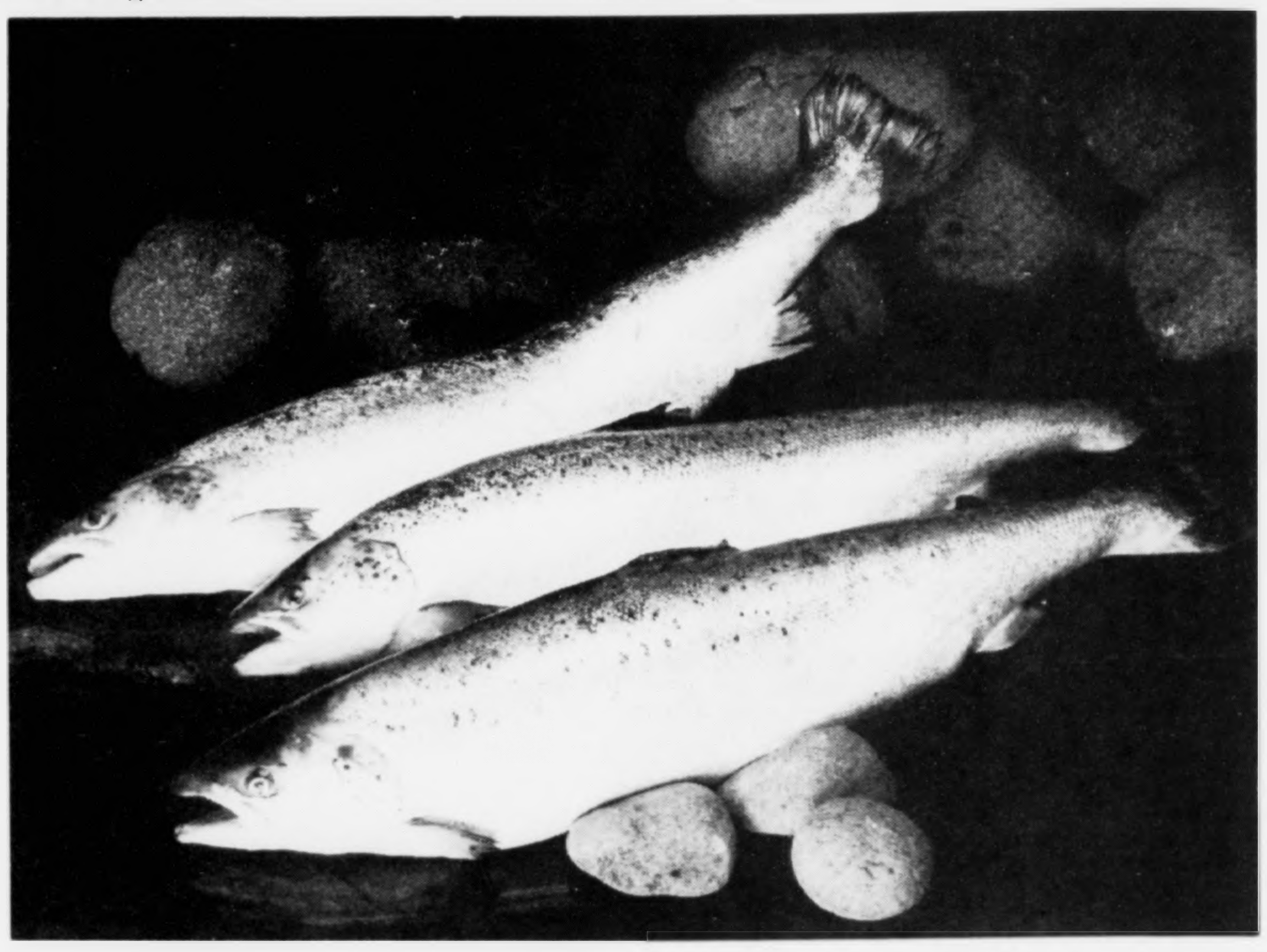

Eins og fleiri aðrar fyritøkur ikki hava svarað spurningunum, sum EF-arbeiðsbólkurin við Kjartan Kristiansen, Arna Poulsen, Jákup í Gerðinum, Páll Nielsen, Henning Holten og Niels á Velbastað hevði sett teimum í sambandi við ein møguligan limaskap í EF ella eina fríhandilssavtalu við sama, hevur Føroya Havbúnaðarfelag ikki sjálvt svarað spurningunum, ið bólkurin setti.

Í staðin hevur Føroya Havbúnaðarfelag latið Gloriu Kalsø, sum starvast á Føroya Handilsskúla, tikið sær av málinum.

Hon hevur kannað málið fyri felagið og hevur í frágreiðing síni til EF-arbeiðsbólkinum sera gjølla greitt frá framtíðarútlitunum hjá havbúnaðinum við fyrimunum og vansum við EF, tó uttan at taka støðu til spurningarnar.

Hon upplýsir, at verandi tollur, sum er 2 pst. á feskum og frystum laksi og laksaflókum skapar ikki størvegis trupulleikar fyri føroyskum útflutningi til EF, og tí fer tollfrí kvota sambært fyriliggjandi uppskoti til fríhandilsavtalu fyri einum parti av hesi framleiðslu ikki at geva teir ovurhonds stóru fyrimunirnar.

Hvørjar avleiðingar skjótt vaksandi EF-framleiðslan av aldum laksi, EF-stuðlaður, fær á framtíðarmøguleikarnar fyri føroyskt aldum laksi, er ikki lætt at meta um, men gerst Noreg limur í EF, verður EF fort fyri at nøkta egnan eftirspurning.

Smákeypmarknaðurin

Í dag átti at verið gjørligt at framleitt meiri viðgjørdar vørur í Føroyum úr aldum laksi við tí prísleguni, vit hava á laksi í dag. Her sigur hon, at tollurin í EF á t. d. royktum laksi hevur verið ein stór forðing.

Í fyrstu atløgu nýtist hetta ikki at nerva føroysku alararnar so nógv, men fyri samfelagsbúskapin sum heild hevði tað verið ein stórur fyrimunur, um núverandi sekunda laksur (eftir komandi flokkingarskipan, framleiðslulaksur) varð virkaður í Føroyum eitt nú til roykt ella borðklárar vørur.

Av tí at størstu vakstrarmøguleikarnir fyri aldum laksi liggja í smákeypmarknaðinum hevði føroysk framleiðsla úr aldum laksi sum frá líður eisini havt týdning fyri føroysku alararnar, ið sum er flyta 86 pst. av sínari framleiðslu til EF.

Gloria Kalsø ger ikki nógv burturúr ælabogasilum í frágreiðing síni, men vísir á, at við verandi 12 pst. tolli fyri fesk og fryst og 14 pst. fyri roykt ælabogasil leggur hetta sum er stóra forðing fyri framleiðslu til EF. Eftir fyriliggjandi uppskoti fáast 600 t í tollfríari kvotu, svarandi til framleiðsluna hjá tveimum alibrúkum.

Við einum EF-limaskapi fella frammanfyri nevndu vansar fyri alivinnuna burtur, og nýggir møguleikar taka seg upp og harvið eisini aðrir trupulleikar. Innflutt føður er higartil fyri tað mesta komið úr Noreg og Íslandi, og verða hesi lond uttanfyri EF, verður ikki so lætt at fáa hetta føður framum føður úr EF-londum. (Møguleikin er tó til staðar í løtuni, at Noreg gerst limur í EF. red.)

Peningasterkar fyritøkur

Tó er tað so, at vit møguliga kunnu fáa gagn av EF-stuðlaðari gransking innan alivinnu, og sjálvt um serligar fortreytir skulu vera uppfyltar umframt gagn av studningi úr strukturgrunnum og lán úr europeiska íleggingarbankanum.

Fríur kapitalflutningur millum limalondini kann kanska bera við sær nýggjar møguleikar at útvega pening til íløgur og rakstur, og valla ber til at hugsa sær aling á víðum havi kring Føroyar uttan peningasterkar fyritøkur koma uppí.

Hetta førir aftur tann spurning við sær, um vit í Føroyum eru sinnað at veita útlendskum kapitali og fyritøkum frítt rásarúm at troyta føroyskan heimasjógv. Limaskapur gevur jú øðrum EF-borgarum og EF-feløgum frían niðursetturætt og vinnurætt.

Við EF-limaskapi fellur verandi einkarrættur til trygging burtur, og Gloria Kalsø vísti tí á í útgreining síni, at kapping á tryggingarøkinum kann gera tryggingarnar av alibrúkum bíligari og betri.

Serligir trupulleikar – og fyrimunir – liggja í limaskapi í fríum flutningi av livandi fiski og eygarognum.

Fyrimunirnir kunnu vera bíligari smolt, men somu heilsukrøv í øllum EF-londum kunnu føra við sær, at vit ikki kunnu forða fyri innflutningi av sjúkum, ið eru vanligar og kendar aðrastaðir, men eru vandamiklar í umhvørvi okkara.

Havbúnaðarfelagið ger at enda vart við, at framhaldandi menning í aling liggur í øðrum fiskasløgum enn laksi. Tað hevur tí týdning í fríhandilsavtaluni, ið sjálvsagt verður gjørd fyri longri tíðarskeið, at tryggja, at onnur ald fiskasløg ikki verða útihýst úr EF av høgum tolli.

B.

Ræting

Í sambandi við 15. kunning frá EF-arbeiðsbólkinum í Dimmalætting seinasta leygardag, var av misgáum frágreiðing undir stabbamyndunum gloymd. Vit biðja bólkin og lesararnar um umbering og prenta hana niðanfyri.

A:	Eysturríki
B:	Belgia
DK:	Danmark
SF:	Finland
F:	Frakland
D:	Týskland
GR:	Grikkaland
IS:	Ísland
IRL:	Írland
EIR:	Írland
I:	Italia
L:	Luxemburg
NL:	Holland
N:	Noreg
P:	Portugal
E:	Spania
S:	Svøríki
CH:	Sveits
UK:	Ongland
GB:	Ongland
FR:	Frakland

Norskir oljuverndarserfrøðingar í Flógvanum

Heimsins størsta umhvørvisdálking higartil er hon, sum Saddam Hussein framdi í seinasta mánaði

Norskir oljuverndarserfrøðingar hava ein stóran leiklut í stríðnum móti oljudálkingini í Persiska Flógvanum.

Fýra starvsfólk hjá Norpol Group A/S standa á odda fyri arbeiðinum at reinsa sjógvin har. Norpol Group A/S er ein norsk fyritøka í Høvik, ið liggur eitt sindur uttanfyri Oslo.

Norsku oljureinsiserfrøðingarnir leiða reinsingararbeiðið umborð á tveimum olju- og uppsúgvingarskipum, ið sigla undir ST-flaggi, upplýsir »norinform« í einum av seinastu útgávum sínum.

Umframt hesar fýra, eru seks aðrir norðmenn í Flógvanum har teir saman saman við øðrum serfrøðingum úr øllum heiminum eru við í hesum uppruddingararbeiði á sjónum.

Norskar lensipumpur

Tilsamans eru teir 52 mans, sum antin umborð á skipum ella á strondini taka sær av heimsins største og drúgvasta oljuuppruddingararbeiði, upplýsir John Bruun Andersen, fyritaksstjóri á Norpol Group A/S.

Saman við teimum báðum skipunum, har norðmenninir eru umborð, er eitt annað oljuuppsavningarskip »Al Waasit«, sum norðmenn eiga, og sum var millum tey fyrstu, sum komu í Flógvan, tá oljan byrjaði at leka út í havið.

Tað eru eisini norskir oljuserfrøðingar, sum standa fyri arbeiðinum at leggja út lensipumpur, ið skulu forða oljuni í at koma fram til heimsins størsta avsaltingarverk í Jubail í Saudi Arabia, har havvatnið verður nýtt til drekkivatn.

Hetta stóra vatnverk framleiðir uml. 900.000 t av feskum vatni um samdøgrið, og fáa um 80 pst. av íbúgvunum í Riyadh vatn frá hesum verki.

Oljuforðing

Norsku serfrøðingarnir, sum standa fyri arbeiðinum, eru ikki bara frá Norpol Group A/S, men eisini frá Statens Forureningstilsyn (SFT) í Noreg.

Forðingin fyri at lata oljuna sleppa til hetta økið, verður skipað á tann hátt, at uttast verða lagdir tveir kilometrar av oljulensipumpum, sum kunnu standa ímóti trystinum frá upp móti trimum metrar høgum aldum. Innanfyri hesar oljulensipumpur, verða smærri lensipumpur lagdar, og koma tær frá Onglandi og Japan.

Stutt áðrenn Saddam Hussein varð noyddur at taka alt herfólk sítt heimaftur úr Kuwait aftaná hersetingina og kríggið har, gav hann hermonnunum sínum boð um at seta eld á oljuvirkini og sleppa oljuni út í Flógvan.

Í heimssøguna fyri alt tað ringa

Við hesum boðum sínum kemur irakiski ríkisleiðarin at skriva navn sítt í heimssøguna, ikki bara sum tann óhugnaligari krígsleiðarin, hann er, men eisini sum maðurin, ið framdi heimsins størstu og vandamiklastu dálking, bæði á havinum, á landi og í luftini, ja heilt upp í atmosferuna.

Tað kemur at taka nógv ár, áðrenn tann stóri eldurin, ið herjar í Kuwait, verður sløktur. Og tað kemur at taka uppaftur nógv longur tíð, áðrenn vit kunnu vænta, at tað lív, sum var í Flógvanum, aftur kemur fyri seg, um tað nakrantíð kemur fyri seg, tí ivaleyst kemur hetta at fáa ávirkan á alt lívfrøði í havinum fleiri øldir fram.

B.

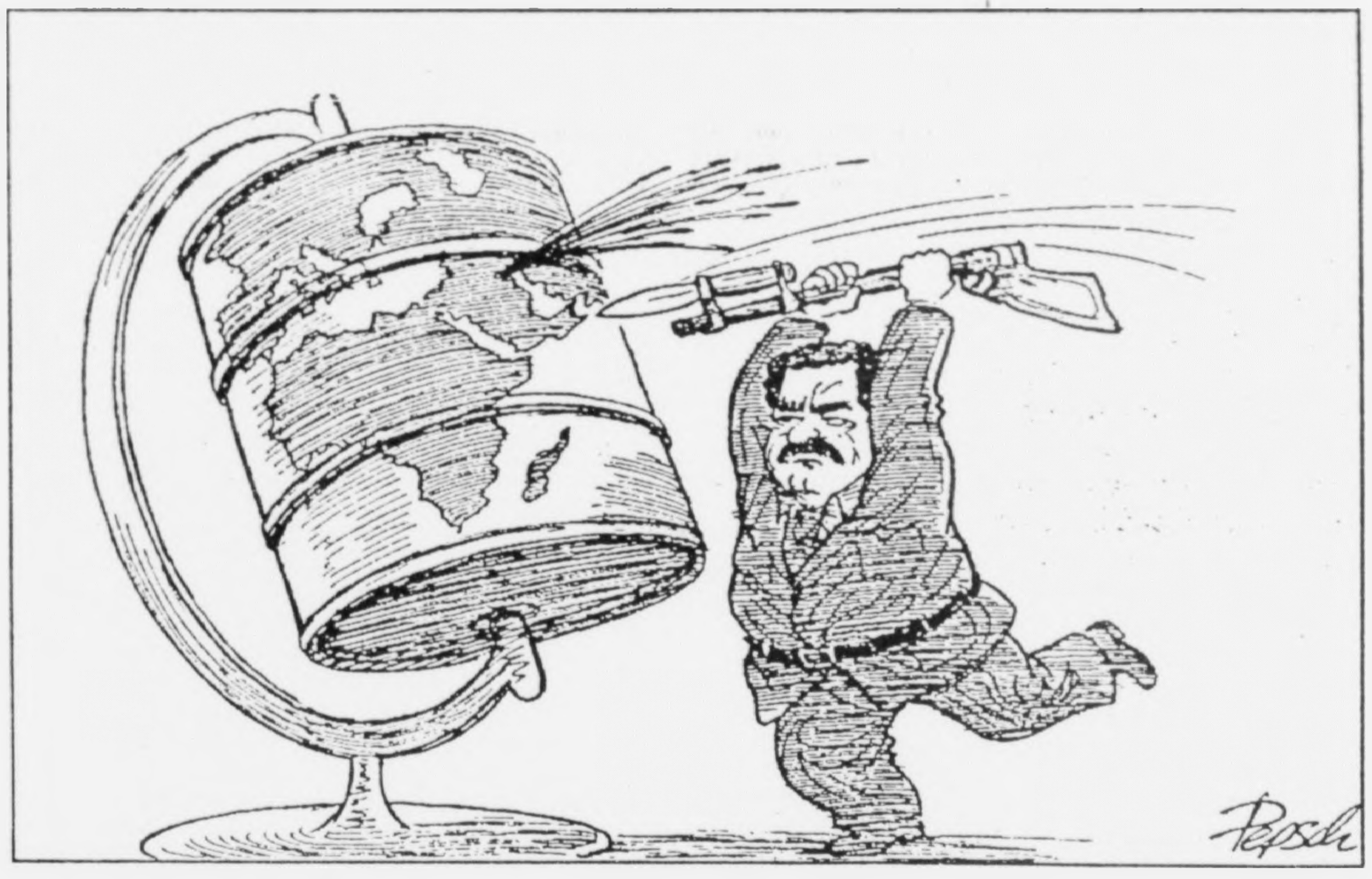

Saddam Hussein, hin skitnasti ríkisleiðarin á okkara døgum

Lorvíks Pól níti

Hin 21. februar fylti Poul Nolsøe Olsen, Fuglafirði níti.

Hann er elsti maður í bygdini.

Eg var smádrongur, tá Pól bygdi sær hús í grannalagnum hjá okkum, tað kom at vera eitt hús í millum. Mangan var eg tí um gáttina, serliga í barnaárum. Har var ein altíð vælkomin bæði av Pól og Janu, konu hansara, sum var ein ógvuliga hjartalig kona, og sum hann misti longu í 1966. Tað var altíð eitt gott samband millum húsini, og stavar tað ikki minst frá samfelagnum sum kristin, og eg má nevna trúfesti, tey altíð vístu samkomuni, har tey regluliga hava komið, og Pól helt á inntil aldur og heilsan settu stopp fyri tí. Man hevur eisini merkt, hvussu Póli lá á hjarta, at hansara hús skuldi fylgja hesum vegi, bæði børn og barnabørn løgu honum tungt á hjarta. Ja, eiga vit ikki at fylgja hesum sporum, sum vóru trakkað undan okkum. Vit eiga at takka Gudi fyri okkara kæru, sum gingu hesar leiðir undan okkum, og royndu at leggja okkum á hjarta, hetta sum er tað eina, sum er fyri neyðini, fyri at brúka orð Jesusar, tá ið hann talaði við Marthu um systur hennara, Mariu. Gud gevi okkum at síggja týdningin av hesum.

Eftir ein so langan arbeiðsdag kundi verið mangt at trivið í viðvíkjandi tí, men tað fari eg at lata vera við. Tað eru óivað aðrir, sum duga tað betur og eru nærri til tað enn eg.

Eg fari at enda við at takka Pól fyri tíðina, sum farin er, og ynskja at hann má á ein serligan hátt kenna styrkina frá Gudi, nú ið sporini rættiliga tyngjast, og heilsan er farin at bila. Eg skal enda við hesum orðum úr Esaias 46,4:

> Líka til elliár tykkara eri Eg hin sami, og inntil hár tykkara gránar, skal Eg bera tykkum; Eg havi gjørt tað, og Eg skal eisini hereftir lyfta tykkum, Eg skal bera og frelsa tykkum.

Richard Danielsen.

Altingsuppskot um stórhvalaveiði

Íslendingar vilja sleppa at veiða nebbafisk og sildreka

REYKJAVÍK (Sverrir Þórðarson)

Í Altinginum er lagt fram uppskot til samtyktar um, at fiskivinnumyndugleikarnir geva loyvi til at veiða nebbafisk og sildreka. 10 altingslimir hava í felag lagt fram uppskotið. Teir eru allir limir í fiskivinnunevndunum í báðum deildum Altingsins, yvirhúsinum og undirhúsinum (efri og neðri deild).

Hetta altingsuppskotið er lagt fram, eftir at fundur hevur verið her í Reykjavík stutt síðani, har vísindaliga nevndin hjá altjóða hvalaveiðiráðnum var samankomin.

Ikki er víst, um Altingið fær stundir at atkvøða um uppskotið. Altingið hevur miðað ímóti, at fríggjadagurin, í morgin, verður seinasti fundardagur í verandi tingskeiði, áðrenn altingsvalið 20. apríl. ▲

Grønlendskir rækjumenn:

Keypa hasj í Íslandi

Fyri hægri prís, enn narkohávarnir vanliga selja fyri

REYKJAVÍK (Sverrir Þórðarson)

Íslendska narkotikaløgreglan hevur í øktan mun verið varug við hasjnýtslu millum grønlendskt sjófólk, sum kemur higar til landið. Í flestu førum er talan um manningarnar á grønlendsku rækjutrolarunum, sum leggja veiðuna upp her.

Í fjør vóru 8–10 sakarmál, har grønlendskt sjófólk varð tikið til løgregluavhoyringar og noyddist at gjalda sekt.

Higartil í ár hava tað verið 4 tílík hasjmál. Tað seinasta er frá farnu viku. Løgreglan tók tveir ungar fiskimenn, sum vóru við grønlendskum rækjutrolara, á eini matstovu. Teir høvdu hasj uppi á sær og greiddu løgregluni frá, at rúsevnið høvdu teir keypt her hjá einum narkoseljara. Grønlendingarnir vóru 20 og 22 ára gamlir og søgdu, at hasjið bert var til at nøkta teirra egna tørv í nakrar dagar.

Løgreglan greiddi málið á staðnum, og teir báðir fiskimenninir máttu gjalda 15-25.000 ísl. kr. í sekt (15-2500 før. kr.)

Tað tykist, sum grønlendskir fiskimenn eru fúsir at gjalda tann prís fyri rúsevnið, sum narkotikaseljararnir leggja á, og tann prísurin liggur langt oman fyri aðrar hasjprísir hjá narkotikabúrkroppunum. ▲